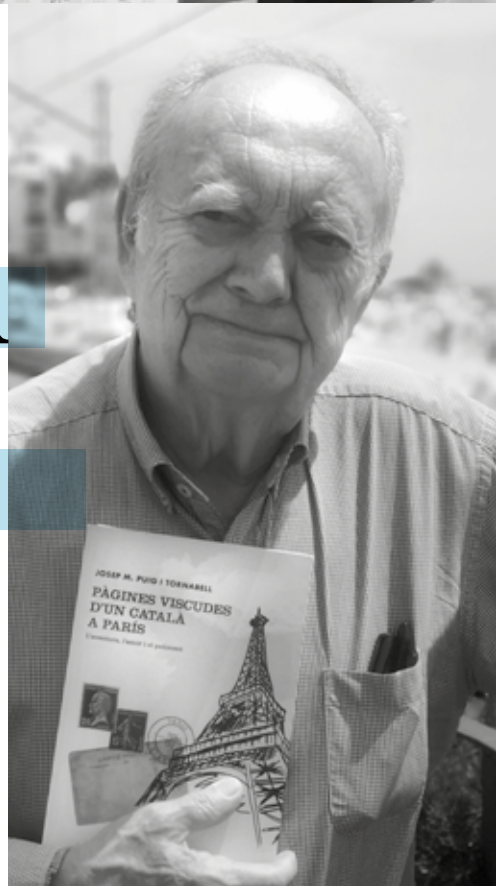

EN PORTADA

PRIMAVERA LITERÀRIA A SANT POL

Pàgs. 16-22

Va de llibres...

Ja ho diu a la portada: aquest ENS va de llibres! Tot just deixem enrere una primavera que ha vingut marcada per força novetats literàries rubricades per santpolencs i santpolenques. Malgrat que ja haguem passat la diada de Sant Jordi d'enguany, sempre és un bon moment per consumir cultura, i amb aquest ENS ens en volem fer ressò.

També la paraula escrita és la protagonista de l'apartat d'història que ens porta en aquesta ocasió l'arxivera municipal, ja que en el present número coneixerem com era el poble al segle XVIII a partir de la percepció de diferents forasters que van passar per Sant Pol de Mar, els quals en van deixar constància amb les seves cròniques i cartes.

D'altra banda, i un cop finalitzades les diferents competicions esportives, a l'ENS també fem menció a esportistes de la vila que han assolit molt bons resultats en les seves corresponents disciplines.

I menció especial mereix també el Cau el Nus amb motiu del seu 15è aniversari. Des de l'ENS volem felicitar aquesta entitat per tants anys de dedicació als infants de la vila i per transmetre una sèrie de valors i educació en el lleure molt necessaris en la nostra societat.

Per últim, destacar les exposicions del Museu amb l'artista santpolenc Perejaume i l'Arxiu municipal com a protagonistes.

Que passeu un bon estiu!

ENS

Dipòsit legal
B-24263-93

Edita
Ajuntament
de Sant Pol de Mar

Coordinació
Marc Vidal (Regidoria
de Comunicació)

Disseny i maquetació
www.mutudesign.com
(Gina Rodríguez)

Impressió
Impremta Pagès

Fotografia
Arxiu Ajuntament
Sant Pol de Mar, Arxiu
Municipal, Arxiu Pere
Sauleda.

Distribució
Correu del Maresme

Publicitat
ens@santpol.cat
93 760 01 52

Ajuntament
de Sant Pol de Mar
Plaça de la Vila, 1
08395 Sant Pol de Mar
Tel. 93 760 04 51
www.santpol.cat
Facebook/Twitter/
Instagram/Youtube:
@ajsantpol

Imprès en paper
100% ecològic

Tirada
4.000 exemplars

Cost unitari
0,96€

TELÈFONS D'INTERÈS

Arxiu Municipal
93 780 33 38

Biblioteca Can Coromines
93 760 45 44

Ca l'Arturo
93 760 30 06

Consultori Local
Sant Pol de Mar
93 760 48 18

Llar d'infants Pi del Soldat
93 760 10 72

Oficina d'Atenció
a la Ciutadania (OAC)
Tel: 93 760 04 51

Oficina Turisme
93 760 45 47

Polícia Local
93 760 05 19
Emergències: 609 306 609

Ràdio Sant Pol
93 760 46 46

Serveis Socials Municipals
93 760 09 09

**TENS QUEIXES SOBRE
L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA?**

Contacta amb el Síndic de Greuges:
900 124 124 / sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

Sumari **EN**

4
REPORTATGE
**FORASTERS AL
SANT POL DEL
SEGLE XVIII**

10
ENTITATS
**AGRUPACIÓ
ESCOLTA
EL NUS**

12
EXPOSICIONS
PEREJAUME

14
ENTREVISTA
**ESPORTISTES
QUE
DESPUNTEN**

16
ENTREVISTES LITERÀRIES
**PRIMAVERA
LITERÀRIA
A SANT POL**

23
EL PER QUÈ DEL SEU NOM
**CARRERS
DE SANT POL**

28
RECOMANACIONS LITERÀRIES
**VA DE
LLIBRES**

29
OPINIÓ
**L'ESPAI
DEL LECTOR**

30
TRIBUNA POLÍTICA

Tens un comerç i vols veure aquí el teu anunci?
Posa't en contacte amb ens@santpol.cat
Tarifes i condicions segons el preu públic contemplat a
l'Ordenança General de preus públics Municipals.

FORASTERS AL SANT POL DEL SEGLE XVIII

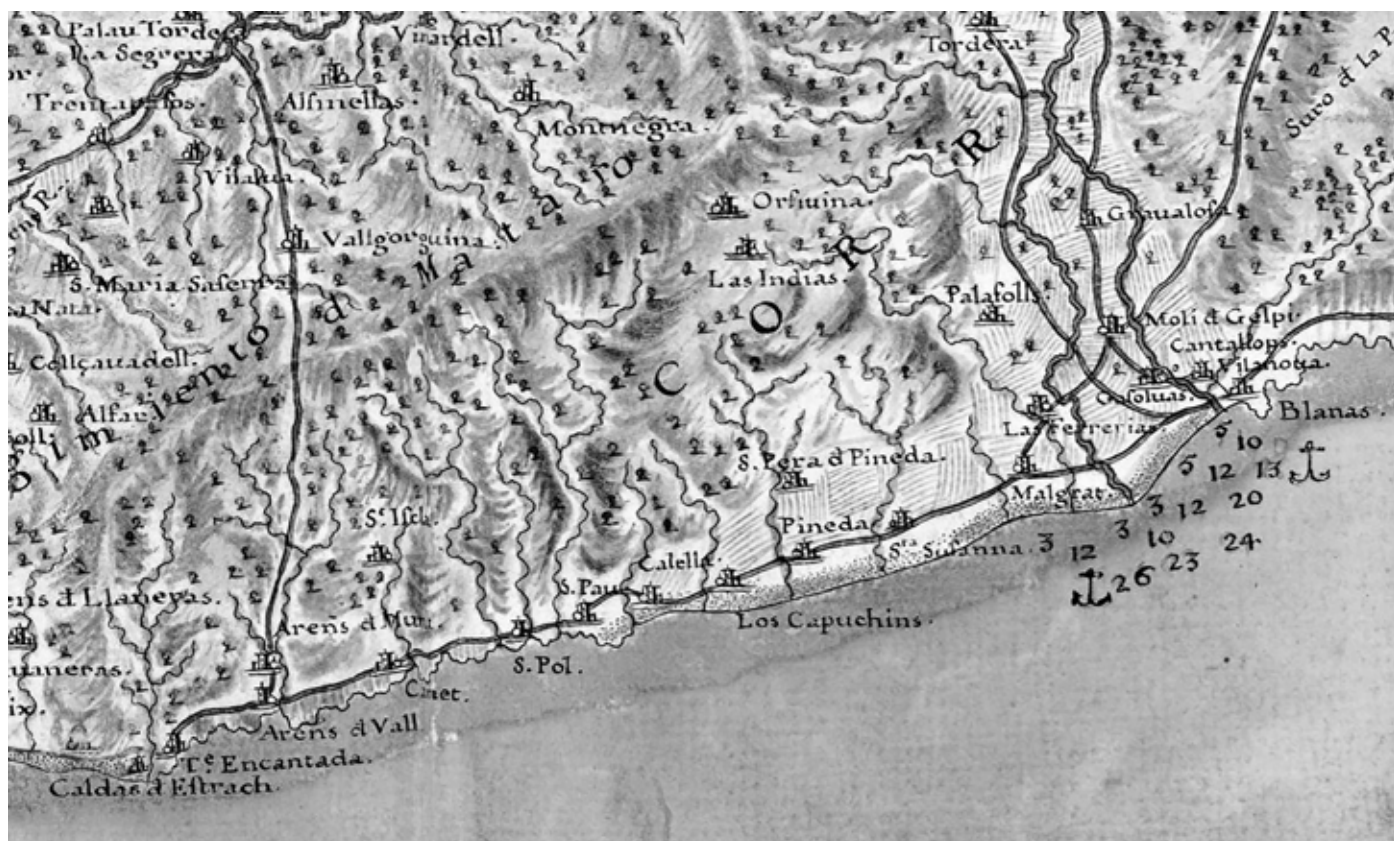
Cristina Bosch
Arxivera Municipal

Coneixerem com era el nostre poble fa tres segles, amb l'ajuda de les històries que explica una colla de gent que passava per aquí. Allò que van veure, sentir i percebre els va colpir prou com per deixar-ne petjada per escrit. Us convidem a descobrir el Sant Pol amagat rere les cròniques de literats, polítics i viatgers, i a imaginar-vos com era el terreny que aquells personatges, curiosos de mena, van trepitjar.

El segle XVIII s'inicia amb la Guerra de Successió, que acaba amb la derrota catalana del 1714, la qual té unes conseqüències fatídiques per Sant Pol, que serà saquejat i cremat. D'aquella època data l'obra d'Oleguer Taverner, conegut com a Comte de Darnius. Aquest noble català és un autèntic botifler. La seva família fa costat a la causa borbònica i ell mateix participa activament en el conflicte, prenent part en moltes batalles i elaborant mapes per ajudar Felip V a guanyar la guerra. És un bon coneixedor de la xarxa viària, com evidencia la seva obra escrita i cartogràfica, que diu això sobre el camí que uneix els pobles de la costa:

El camino que va de Mataró a Gerona, desigual, pasa en Malgrat, Pineda, Calella, Sant Pol, (...)de aquí hasta haber pasado Caldes de Estrach es todo desfilado, barrancoso, parte cubierto de bosque (...), se deberia tomar (...) hasta Sant Pol por dentro las viñas, debiendo venir a salir el camino al de la subida de la hermita de Sant Pau, siguiendo lo largo de las casas de Sant Pol, hasta haber pasado la riera y tomando aquí a la derecha, para evitar dos barrancos que se encuentran, seguirá siempre la carretera pasando por dentro unas viñas, viniendo a salir a una cruz que se encuentra al llano de Canet (...)

El relat del Comte de Darnius posa de manifest que el camí de la Costa és gairebé impracticable, però ben aviat s'hi mirarà de posar remei. L'any 1761 Carles III manarà la construcció del nou Camí Real, amb un canvi de trajecte: fins aquell moment el Camí Real oficial per anar a França passava per l'interior de Catalunya, però ara seria desviat a les poblacions de la costa, per Mataró, la qual cosa milloraria moltíssim les comunicacions en aquesta zona.

La clau d'aquest canvi de trajecte és la potència econòmica del territori, especialment de Mataró, que s'ha convertit en un centre d'indústria i agricultura orientada a l'exportació. Comerç pels camins de traginers amb mules, comerç marítim de cabotatge i colonial, indústries que fabriquen coses per vendre, forasters que venen a treballar, barcos carregats, pagesos que tenen cura de les vinyes, dones fent puntes, mariners, pescadors i mestres d'aixa. Aquest és el panorama que es trobarà François Peyron, un diplomàtic Francès que l'any 1777 viatja per Catalunya i escriu això del nostre poble:

Es troba Tàmpoul [Sant Pol], Canet i Haram [Arenys de Mar], totes aquestes viles són a uns cent passos del mar, voltades d'arbres i de jardins; a la drassana s'hi veuen diverses barques de pescar i àdhuc tartanes bastant considerables. Les dones, a totes aquestes poblacions, tenen la cara fresca i són en general molt boniques, gairebé totes fan puntes de coixí i blondes: com a conseqüència d'aquest treball, dolç i tranquil, llur bellesa es conserva i es perpetua; els homes són lliurats a la pesca. He vist pocs llocs més riants que els que presenta tota aquesta platja”.

Les obres del nou Camí Real de la Marina s'inicien l'any 1781 i el tram des de Caldetes fins a Calella ha de fer front a dotze quilòmetres de costa dominada per grans contraforts sobre el mar. Un dels personatges que comprova com nés de dolent el trajecte, al seu pas per Sant Pol, és Rafael d'Amat i Cortada, un aristòcrata conegut com a “Baró de Maldà”. És un noble excèntric, autor d'un immens dietari de 60 volums que porta per títol “Calaix de sastre”, on hi explica tots aquells esdeveniments que considera destacables, utilitzant un

Mapa dels corregiments borbònics, elaborat pel Comte de Darnius (1716). Sant Pol pertanyia al Corregiment de Girona.

Retrat del Baró de Maldà

PER ARRIBAR A SANT POL DES DE CANET S'HA DE BAIXAR PER LES ROQUES, AMB MÉS DE QUATRE MALS PASSOS

estil fresc i espontani, que s'ha arribat a considerar un precedent del periodisme local. A més, tot i estar en ple període d'absolutisme borbònic, escriu en català, perquè considera que el castellà és la llengua del cadastre i dels impostos i que l'aristocràcia catalana no s'hi ha de sotmetre.

El Baró de Maldà passa per Sant Pol diverses vegades, amb la seva diligència, i deixa testimoni de les dificultats patides per arribar a la vila:

Per arribar a Sant Pol des de Canet s'ha de baixar per les roques, amb més de quatre mals passos, però anant poc a poc los vencérem, baixant a l'arenal sota de Sant Pol. Pujàrem des de dit arenal al poble fent giragonses.

En un altre viatge explica:

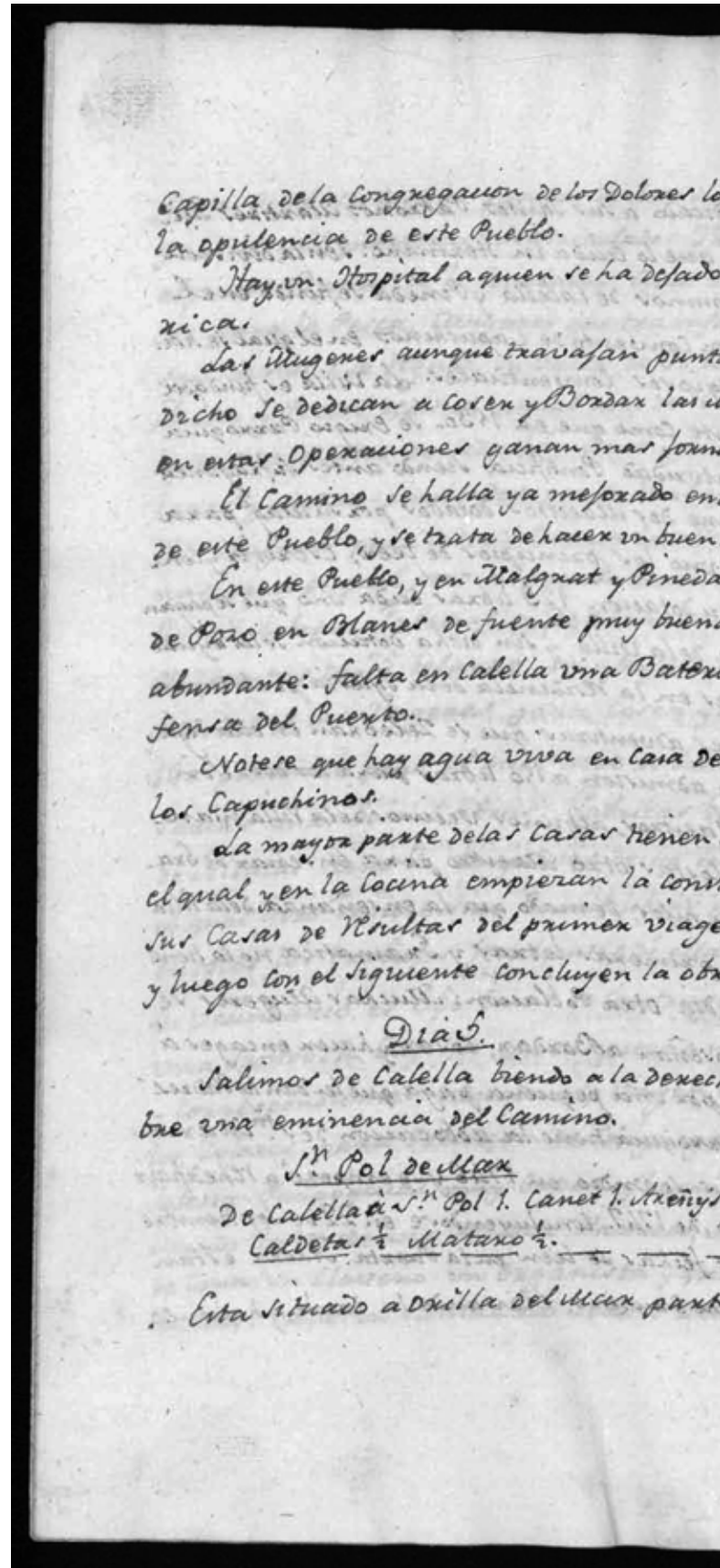
Passàrem abans de muntar al poble, per les roques, baixant-nos al penós arenal, amb summo tiento lo volanter, tenint al cavall de la rienda, sent l'animal bastant fogós; i tant, que a no subjectar-lo, no sé què hauria estat de nosaltres. (1783)

El camí era de pas complicat, pels estimballs sobre la costa del turó de la Murtra. Anys després, el 1790, el baró torna a passar per Sant Pol i, gràcies a la seva crònica, sabem que aquest tram del Camí Real ja havia estat construït:

Se passa per las cases i parròquia de Sant Pol, que se deixen a l'esquerra, passant per son arenal y antes per un descenso de roques bastant dolent, avui fora i lo camí enterament adobat i fora de tot perill, fins a pujar al poble, des del que se repara, molt lluny, a la muntanya de Montjuic en dies clars.

La reforma fa la carretera més ampla i més còmoda al seu pas pels contraforts de la Murtra, un treball complicat que obliga a tallar la roca en diversos indrets per tal de fer més fàcil el trànsit rodat.

Descripció que Francisco de Zamora va fer de Sant Pol el 1787

parte en bajo. El agua que se veve es de Pozo.

Hay algunos texedores de lino.

En una eminencia inmediata al Pueblo hay una Hermita de S.^o Pablo en que antes vto un Monasterio de Benedictinos que a hora es el de Oveda. En dicho parage, hay Hermitaño y es un buen punto de vista.

Por las inmediaciones del Pueblo pasa el Arroyo llamado Vella alta que en verano se seca.

El Terreno es esteril y seco.

Para por el Pueblo el Camino Real.

Sus Arrieros no son aplicados al comercio: lo gese cinco mil cargas de vino de buena calidad y de granos muy pocos. Su Matricula es de 150 hombres. Muchos de quatro Foneladas tiene seis y de Percau 24: las Mujeres se emplean ala labor de los encages, y a estas que sepan unas 300, se les consideran ganaxan en el año 3600 libras. Su veundaxio es de 200 carras: tiene una sola Iglesia pequeña con un Teniente de cura y un Organista el qual ensena a los Niños las primeras letras. Esta Villa es sufraganea de rologan que hay en cima de alta a media hora nombrado S.^o Ciprian de Villalta: tiene al lado de la Villa, y de su tierra un molino. Su Arriero con una poca de agua construido de unos 6 años a esta parte por Juan Torredona Notario de Barcelona e hijo de la misma Villa.

Notese: La especie de la union de Beron y allobregat con las miras de Puente y Puerto.

Salinos de S.^o Pal para a hia a Canet notando.

AL DARRERA DE LES SEVES CRÒNIQUES S'HI AMAGUEN MISSIONS OFICIALS I POLÍTIQUES CONFIDENCIALS

*San Pol en
Cataluña.
Mariano Ramon
Sánchez (1787).
Palacio de El
Pardo (Madrid).
© Patrimonio
Nacional*

Un altre foraster que visita el poble en aquesta època és Mariano Ramon Sánchez, un pintor de paisatges, que rep l'encàrrec per part del rei Carles III de dur a terme un seguit de vistes dels ports d'Espanya, amb l'objectiu de decorar el "Gabinete de Marinas" del futur rei Carles IV. Immortalitza el Sant Pol de finals del XVIII en una pintura a l'oli, que passa per ser una de les representacions més antigues que es conserven de la nostra vila. Representa un grup de pescadors a la platja, situada entre el mar i la Riera, que estava inundada d'aigua marina, formant una mena d'estany. En un segon pla hi apareix el poble, amb l'església de Sant Jaume i, al fons, desdibuixada, l'ermita de Sant Pau.

Les primeres descripcions amb voluntat d'esdevenir un testimoni de Sant Pol i el seu entorn daten del segle XVIII. Les fonts revelen l'entusiasme de l'època per aplegar dades, fer recomptes i enquestes sobre la població, amb la voluntat de realitzar descripcions geogràfico-històriques i deixar constància dels recursos del país. És en aquest context que cal entendre l'obra de Francisco de Zamora, el *Viaje por Cataluña* de 1787. A l'inici del llibre explica que la seva tasca obeeix a la simple curiositat personal, però fa l'efecte que al darrere s'hi amaguen missions oficials i polítiques de caràcter confidencial. Té vinculació directa amb la Cort reial, a través del Conde de Floridablanca i, més tard, de Manuel de Godoy, qui van ser secretaris d'estat de Carles III i Carles IV, respectivament. Tot plegat fa pensar que es tractaria d'un confident, amb la finalitat d'establir un filtre a la penetració d'idees de la Revolució francesa al llarg de la frontera. Se l'ha descrit com un element polític posat a

la vora dels capitans generals i la seva correspondència delata la sagacitat i els pocs escrúpols d'un personatge imbuït d'idees centralistes. Malgrat això, no es pot desmerèixer la informació que proporciona la seva obra, la qual dóna notícia de l'estat, la situació o les activitats de molts indrets dels quals s'ha perdut tota referència històrica. En el cas de Sant Pol, ens ofereix la descripció més complerta i acurada de tot el segle XVIII:

“Está situada a orilla del mar, parte en alto y parte en bajo. El agua que se bebe es de pozo. Hay algunos tejedores de lino. (...) hay una hermita de San Pablo en que antes hubo un Monasterio de Benedictinos (...). En dicho parage hay hermitaño y es un buen punto de vista.

Por las inmediaciones del pueblo pasa el arroyo llamado Vella Alta, que en verano se seca. (...) Pasa por el Pueblo el Camino Real.

Sus moradores no son aplicados al comercio (...). Su matricula es de 150 hombres: Barcos de quatro toneladas tiene seis y de pescar 24. Las mujeres se emplean en la labor de los encajes, y a estas, que seran unas 300 se les consideran ganaran en el año 9800 libras. Su vecindario es de 200 casas: tiene una sola Iglesia pequeña con un teniente de cura y un organista, el qual enseña a los niños las primeras letras. (...) tiene al lado de la villa y de su riera un molino harinero (...).”

Jean François Bourgoing és un diplomàtic francès, que fa un viatge per terres catalanes l'any 1793 i ens deixa la que es considera una de

les narracions més importants de l'època, escrita per un estranger. Queda fascinat per la bellesa de la costa del Maresme i n'escrui un relat preciós:

“Passat Mataró, menys alguns passos i diversos torrents que cal passar a gual¹, la ruta i el país són molt bonics. Un camí nou, seguint les sinuositats de la costa, pujant i baixant la gropa, algunes vegades escarpada, dels turons, cavat a la roca en alguns indrets, travessa bonics llogarrets, els quals per la construcció de llurs cases, adornades de manera senzilla, per la seva netedat i per l'activitat industriosa, però poc sorollosa, dels seus habitants, recorden els cantons més agradables d'Holanda. Oblideu l'atmosfera boirosa d'aquesta província; presteu-li el clima ben temperat dels països càlids, refrescat per la marinada; substituïu per l'agitació i la vasta extensió de les ones, el curs trist i silenciós dels canals estrets i fangosos del país del Bàtaves; conserveu tot allò que la indústria els ha donat d'atractiu i tindreu una idea del que s'estén de Barcelona a Malgrat. (...). Cal anomenar algunes d'aquestes viles, que formen un contrast evident amb la resta d'Espanya (...) Sant Pol, vila moderna que creix ràpidament, animada per la seva fecunda indústria.

Descriu Sant Pol com un poble modern i ens parla d'“un camí nou”, el Camí Real de la Marina, que va costar treballs i despeses construir i reparar, ja que sovint els temporals de mar el feien malbé.

Actualment la carretera que s'acosta a Sant Pol des de Canet, segueix l'antic Camí Real fins una mica abans de Can Villà, on el trajecte centenari es desvia a la dreta. Si volem seguir aquell antic camí, anirem pel passeig de plàtans que ens porta a la Riera i seguirem cap al Carrer de Mar, que va ser durant segles camí i carretera, fins que fa 100 anys es va desviar el trànsit lluny de les cases. Continuarem cap al Carrer Nou, on al segle XVIII hi havia la casa del ferrer i d'altres artesans, i seguirem per la pujada de Sant Pau. Un cop passada la corba tancada sota l'ermita, arribarem a la carretera moderna, construïda sobre el camí antic, pel qual en els anys d'anar a peu o a cavall o amb carros i diligències aquells forasters van arribar a Sant Pol.

¹ Travessar un riu caminant, sense necessitat de nedar

Bibliografia

- 📖 **Costa Oller, F. (2016).** *El camí real de França I. Història.* Vilassar de Mar. Mataró.
- 📖 **Costa Oller, F. (2016).** *El camí real de França II. Els que hi passen.* Mataró.
- 📖 **Martín, Gabriel. (2014).** *Una mirada ilustrada, los puertos españoles de Mariano Sánchez.* Madrid. Fundación Juanelo Turriano.
- 📖 **De Zamora, F (1787).** *Diario de los viajes hechos en Cataluña.* Biblioteca Nacional de España

Fonts documentals i imatges

- 📖 Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar
- 📖 - Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
- 📖 Crèdits Universitat de Barcelona

AGRUPACIÓ ESCOLTA EL NUS:

15 ANYS DE CAU A SANT POL DE MAR

El 2006 un grup de nou joves, la Maria Rosa Sauleda, l'Alzina Borrell, la Marina Masllobet, l'Anna Rigola, l'Anna Tobella, la Júlia Mitjans, la Clara Armengol, en Xavier Roig i en Jordi Nistal, van fundar el Cau el Nus. Sant Pol necessitava un projecte per als infants i joves més enllà dels casals d'estiu, un espai on esbargir-se tot treballant diferents valors en contacte amb els companys, els caps i la natura.

A Tot Drap

Agrupació Escolta el Nus

Amics de les Arts

Ampa Escola Sant Pau

Ampa Institut Sant Pol-La

Vallalta

Associació Fira Alternativa

At. Club Sant Pol

Centre Cultural i d'esbarjo

Club Bàsquet Sant Pol 07

Club Nautic Sant Pol De Mar

Club Petanca Sant Pol

Club Petanca Santpolenc-

Maresme

Club Tennis Sant Pol

Colla de Geganters

Comissió de Reis

Crisol

Dones de La Vallalta

Esbart Dansaire

Grup l'Hotel

La Infernal de La Vallalta

Penya Xíndries

Unió d'Establiments i Serveis

Volades Santpolenques

D'això ara en farà 15 anys i, amb la mateixa motivació dels qui van iniciar el projecte, noves generacions n'hem anat prenent el relleu. Uns 300 infants i joves i 50 caps han format part del Nus durant tots aquests anys.

Ens agrada reivindicar sempre que el cau no és únicament un espai d'oci, sinó que és educació en el lleure, seguim la pedagogia de l'*aprendre fent*. El cau forma part del moviment escolta. L'escoltisme és un projecte educatiu que ajuda a formar persones sinceres, actives i compromeses, capaces de debatre, valorar i qüestionar l'entorn i les pròpies accions del dia a dia.

El mètode escolta divideix els infants i joves en grups d'edat, segons les seves necessitats educatives. Coneixeu els lemes i els aprenentatges de cada unitat?

Follets (6-8 anys): "Tots junts riu amunt!"

Els infants aprenen a compartir i a ser persones més autònomes.

Llops (9-11 anys): "Tant com puc"

Els infants aprenen a conviure i a treballar en equip. Comencen a tenir els seus propis valors.

Raiers (12- 14 anys): "Sempre a punt"

Els joves desenvolupen el caràcter i enriqueixen la seva personalitat.

Pioners (15-16 anys): "Res a mitges"

És el temps decisiu per als ideals, per a les preguntes i les ambicions. Els joves esdevenen els veritables protagonistes de la vida de la unitat.

Claners (17 anys): “Fem servei”

És un grup de joves amb finalitat formativa; treballen amb força l'autogestió, duent a terme un projecte propi.

Aquestes unitats van acompanyades pel seu equip de caps, joves formats que dediquen el seu temps lliure al projecte de manera voluntària.

El cau ha arribat ara a un punt màgic: els caps actuals hem passat per totes les etapes educatives, és a dir, les caps de follets recordem encara quan érem nosaltres les petites del cau i tot el que vam aprendre en l'etapa final a claners.

Però, què hi fem, al cau? Ens trobem els dissabtes a la tarda, i gimcanes, excursions, jocs de rol, reptes i raids són algunes de les activitats habituals. Ara bé, tots coincidim que el què més ens agrada és quan passem alguna nit fora de casa, ja sigui amb una sortida de cap de setmana, fent una ruta o anant de campaments.

La pandèmia ha afectat el funcionament del cau. L'educació en el lleure ha estat sovint oblidada i no s'han tingut en compte les necessitats dels infants i joves. Tot i això, donant-li quatre voltes hem aconseguit adaptar sempre la nostra activitat perquè no es veiés aturada del tot. De fet, els primers campaments d'estiu del Nus van ser en temps de Covid! Fins ara només marxàvem de campaments de primavera, i hem descobert que dos campaments a l'any es gaudeixen moltíssim. Ens trobem ja encarant els campaments d'estiu, aquest any al Berguedà, i... durant 10 dies!

Una fita important del 2021 és la celebració dels 15 anys de l'entitat: volem organitzar un esdeveniment inoblidable on tothom estarà convidat!

Caps del Cau el Nus

Ens agrada reivindicar sempre que el cau no és únicament un espai d'oci, sinó que és educació en el lleure, seguim la pedagogia de l'*aprendre fent*

PEREJAUME TORNA A SORPRENDRE AMB 'GUARDAR A FORA'

L'obra del santpolenc Perejaume no deixa mai indiferent i la seva última creació és un pas més en la recerca dels límits creatius de l'artista. Les sis peces que conformen aquesta exposició, totes noves, s'han escampat pel Maresme per encàrrec de cinc espais artístics de la comarca —el Museu de Pintura de Sant Pol de Mar, l'Espai d'Art i Creació Can Manyé d'Alella, la Sala d'exposicions Espai Casinet del Masnou, el Mataró Art Contemporani, i la Fundació Palau de Caldes d'Estrac— que s'han conxorxat per impulsar un esdeveniment pensat inicialment perquè fos la primera edició d'una biennial d'art.

El nou projecte de Perejaume 'Guardar a fora' és, en paraules de l'artista, una exposició trencada en llocs i uns llocs articulats per les obres que s'hi exposen. La iniciativa, comissariada per Jaume Coscollar, es va poder visitar del 5 al 17 de juny.

La paradoxa s'aferra en el mateix títol d'aquesta exposició *trencada i dispersa pel territori: Guardar a fora. El fet de guardar a fora qüestiona com poques coses el mite del progrés en termes acumulatius, raona. També, hi afegeix, és una manera de reivindicar l'oblit com a valor: Recordar és guardar a dins, oblidar és guardar a fora.*

Una de les peces que millor explica aquest concepte és 'Femer', que es va ubicar en un camp agrícola de les Cinc Sènies de Mataró. *El femer és un bon model de com gestionem la memòria perquè hi ha continuïtat de vida, argumenta. L'obra és un femer daurat que de lluny pot semblar un paller per tal de simbolitzar en una mateixa peça els dos gran elements del món agrari. Aquesta gestió de l'oblit, explica l'autor, confronta justament els femers agraris amb els arxius acadèmics. L'agrari, diu, és un model molt més "hàbil" perquè el femer no carrega amb el passat, sinó que el reprèn cada vegada. El femer, afegeix, representa un punt de desaparició de tot i de la posterior represa.*

Com en el propi nom de la mostra, 'Guardar a fora', Perejaume planteja una altra paradoxa a 'Regar el mar', una instal·lació de ferro mar endins que el setembre del 2020 va posar una vintena de grans aspersors sobre l'aigua per "alçar el mar" i "equilibrar" una comarca presidida per la serralada i per llançar el missatge que *s'ha de conrear arreu, l'aigua salada inclosa; donar més i no extreure tant. El procés creatiu es va poder veure al cinema La Calàndria del Masnou.*

A Sant Pol, el seu poble natal, hi va fer la performance 'Maresme' inspirada en una fotografia de principi del segle XX en què es veu que la sorra de la platja era la continuació dels corrals de les cases. *Com ho hem arribat a entristir i a empobrir tant, això? L'acció va consistir a abrigar amb l'escorça de suro d'un arbre del Montnegre la palmera centenària dels Jardins del Pla de Can Sauleda, que va ser plantada fa 150 anys amb una llavor de Cuba. Una acció que pretenia unir la Vallalta amb el Maresme més marítim.*

Sobretot pensant en els que no són de la comarca, Perejaume ja compta que aquestes instal·lacions no eren de bon trobar. Li agrada jugar amb l'ambigüitat *del que s'exposa i s'amaga alhora*. Així i tot, s'ha avingut a enclaustrar algunes obres dins de museus. A la seva manera, és a dir, portant-hi la realitat a dins. A la Fundació Palau de Caldes hi va exhibir una sèrie de 24 dibuixos de sols *que remetien a la molt maresmenca obsessió de veure'ls succeir-se sobre el mar de l'aurora que els encén*. I també una pel·lícula que documenta un altre exercici a la intempèrie. Hi apareix pacientment encenent i apagant mistos a l'aigua.

La darrera obra, a l'extrem sud de la comarca, és a Alella, on Perejaume hi ha fet una doble intervenció. El centre Can Manyé va allotjar dos films 'picarols' i 'el mar a peu', que testimonien aquest art perejaumià que mira el món amb ulls dissidents i amb l'ànim de transformar-lo. En un, l'artista camina arrossegant sis pesants picarols a cada peu. En l'altre, també camina, però amb unes lleugeres sandàlies de suro en forma de ventre que imprimeixen a la sorra les formes de "pètals" que dibuixa el mar quan està calmat.

'Rastres', l'exposició que es podrà visitar aquest juliol al Museu de Sant Pol

L'exposició d'aquest mes del Museu de Pintura de Sant Pol vol establir un diàleg entre el fons pictòric del Museu amb el fons documental de l'Arxiu Municipal, ambdós formats per sengles conjunts públics de peces i documents únics i irrepetibles.

En el cas de l'Arxiu Municipal, el conjunt de documents que conserva és fruit de l'activitat pràctica, administrativa i jurídica, tant de l'Ajuntament com de la població santpolenca. Per això el fons de l'Arxiu ha anat creixent de manera orgànica més que no pas premeditada, al ritme que li ha anat marcant el poble, i conserva el rastre documental de la seva activitat.

En el cas del Museu, el fons de pintura tampoc ha estat adquirit de forma premeditada, i la seva manera de créixer reflexa les diferents etapes de la relació del poble amb la pintura, des dels concursos de pintura a les donacions de col·leccionistes particulars o dels artistes que hi han exposat. En aquest sentit, es pot llegir un altre tipus de rastre, més emocional i menys jurídic, que tanmateix conserva una gestualitat pròpia de l'arxiu en les datacions, signatures etc.

Tal vegada l'activitat del Museu que més 'rastre' ha deixat en l'Arxiu municipal han estat els concursos de pintura dels anys 70, i és per això que els quadres guanyadors i els testimonis documentals de l'època tenen un especial protagonisme en aquesta exposició.

Portada que La Vanguardia del 4/8/1964 va dedicar al Concurs de Pintura de Sant Pol

ESPORTISTES QUE DESPUNTEN!

CRISTINA NOGUÉ FRIGOLA

Amb només 17 anys, la santpolenca **Cristina Nogué Frigola** s'ha coronat subcampiona de la Divisió d'Honor Femenina i campiona juvenil de la Lliga Catalana de waterpolo amb el C.N. Mataró, club en el que milita des de fa cinc temporades, a més de formar part de la selecció espanyola juvenil d'aquesta disciplina esportiva.

“ Per mantenir-se en forma al més alt nivell de competició cal entrenar molt cada dia. És un entrenament constant tant dins com fora de l'aigua. ”

Quins van ser els teus inicis amb els esports aquàtics?

De més petita feia una mica de tot, ballet, patinatge, natació, etc. Però abans de passar-me definitivament al waterpolo, els meus inicis van ser amb la natació sincronitzada. Van fer un campus d'estiu, el vaig provar i m'hi vaig estar dels 7 als 12 anys. La veritat és que vam fer un grup molt maco.

I com vas donar el salt al waterpolo?

Va ser en un altre campus d'estiu. També vaig voler provar-ho i m'hi vaig enganxar. En teoria era massa “gran” per començar a competir en aquesta disciplina, però a la temporada següent vaig començar a entrenar amb el Mataró i la veritat és que l'equip em va acollir tant bé que allà m'he quedat!

Sorpren que en molt poc temps fas el salt al primer equip del CN Mataró...

Sí, va ser el mateix any que vaig entrar al Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat. Van ser moltes coses noves de cop, però les companyes i els tècnics em van ajudar molt.

Quin és el pla d'entrenament que realitzes?

Per mantenir-se en forma al més alt nivell de competició cal entrenar

*Nogué entrena cinc hores diàries.
Foto: Elena Padilla*

PAOLA PAREJA

La jove santpolenca **Paola Pareja Xargayó**, es va proclamar campiona de Catalunya de la lliga "Preferent A" en la categoria infantil el passat 23 de maig amb la UE Mataró i aconseguia, d'aquesta manera, assolir la màxima fita per a una basquetbolista de 14 anys.

molt cada dia. A Mataró es fan entrenaments cada dia matí i tarda, amb molta preparació física que combina la natació, el crossfit, o el paleo. També implica una disciplina molt estricta en la nostra alimentació. És un entrenament constant tant dins com fora de l'aigua.

En quina posició jugues i què implica?

Jugo en la posició de "boia". Mentre totes les jugadores es col·loquen en forma d'arc al voltant de la porteria, la posició de boia es queda al mig, a dos metres justos davant de la seva porteria. És una posició que ocupen jugadores de força que lluiten per guanyar la posició i per aconseguir expulsions i penals.

Quin és el teu esportista de referència?

Per a mi és Maika García, del CN Sabadell, la millor boia del món.

Com valeres els resultats d'aquesta temporada?

Ens hem proclamat subcampiones de la lliga femenina estatal i en la copa LEM —la "champions" del waterpolo femení— vam acabar setenes. La veritat és que el CN Mataró està apostant molt pel waterpolo femení i els resultats estan arribant. La intenció és poder-ho guanyar tot i tenim possibilitats.

Et veus a la selecció espanyola absoluta?

Hi ha jugadores més grans i amb més experiència que jo, però tot pot arribar.

I què esperes de cara a la propera temporada?

Estic contenta de poder jugar en un dels millors equips, o sigui que espero poder anar guanyant responsabilitat i disputar més minuts, i tant de bo poder seguir amb la selecció.

La Paola va iniciar-se en el món del bàsquet a l'escoleta de Sant Pol, on jugava amb els seus amics i amigues de tota la vida. No va ser fins fa 4 anys que la UE Mataró, equip de gran prestigi en el bàsquet femení, es va interessar per formar esportivament a la Paola. A més, al juny s'ha classificat en 5a posició en el Campionat d'Espanya de Bàsquet Infantil.

Tot plegat per la Paola es motiu d'orgull i agraïment al club de bàsquet Sant Pol, on va iniciar -se.

**Enhorabona Paola,
i per molts èxits més!**

PRIMAVERA LITERÀRIA A SANT POL

Ja ho diu el títol que encapçala aquestes línies. L'ENS que teniu a les mans recull tota una sèrie de novetats literàries vinculades a Sant Pol que han vist la llum aquesta primavera. La diada de Sant Jordi d'enguany ha estat de les més prolífiques que es recorden des d'aquest punt de vista.

Però el cert és que publicar un llibre, ja sigui una novel·la, un poemari, un recull d'imatges o una biografia, no és una qüestió ràpida que es faci d'un dia per l'altre. Cal temps, inspiració i paciència. Potser en tingui part de culpa l'obligada reclusió que vam patir l'any passat amb motiu del confinament pel coronavirus. Sens dubte van ser setmanes en què la creativitat va aflorar amb força en tots els aspectes de la vida per tal de fer més amenes les inacabables estades a l'interior de les llars.

I un cop enllestit el treball, toca publicar-lo. Aquí comença un altre periple per als autors i autores que en moltes ocasions finalitza amb l'autoedició a partir dels propis estalvis.

En les properes pàgines us descobrim diferents propostes locals de la ma dels qui les han escrit.

Mònica Morell García
advocat

Via Laietana 59, 2n 1a - 08003 Barcelona - Tel. 93 4512391
Tobella 38, 2n - 08395 Sant Pol de Mar - Tel. 93 7603329
Fax 93 3234695 - Mòbil 629284349 - mmorell@icab.cat

Josep Parés publica *El Sant Pol que trepitges*

La realitat i la ficció es donen la mà en aquesta novel·la de l'autor santpolenc Josep Parés, sorgida d'un arxiu que va iniciar quan tenia 25 anys. Parés, arquitecte tècnic de professió i escriptor de vocació, va fer de corresponsal en diversos diaris, com *El Correo Catalán* o *La Vanguardia*. En aquest llibre, disponible a la botiga Herbes i al Ruby's Bar, hi resumeix 20 anys de la història de Sant Pol, recopilant records d'infantesa, vivències personals i socials entre el 1960 i el 1980.

Com sorgeix la idea de fer aquest llibre?

La idea sorgeix com a resultat d'una actitud de constant necessitat personal d'exterioritzar tot el que apareix al llibre, i amb el desig de provocar en el lector una reacció i possible intercanvi d'opinió, i també com a necessitat de divulgació. De fet, en diverses ocasions el llibre es refereix directament al "Desconegut lector", sempre en majúscules al substituir la paraula "Desconegut", com una invitació, enlloc del nom del lector amb qui li agradaria contactar per parlar del llibre. A gran part del contingut del seu arxiu ell també hi fa analogia amb el vi, amb el comentari de la "solera" o l'antiguitat, en referència a la documentació d'arxiu del mateix autor.

Quant temps li ha dedicat?

El meu arxiu personal ha tingut una dedicació constant des dels anys 60, o abans, fins a la data de publicació del llibre amb permanent actualització i posada al dia. Aquest arxiu és la font i el punt de partida per arribar al llibre. Ara bé, si ens centrem només en el llibre, aquí hi ha una feina feta amb més dels darrers 4 anys.

Per què el llibre se centra en el període que va dels anys 60 als 80?

Són 20 anys transcendents en la història de Sant Pol, que expliquen el per què el Sant Pol que trepitgem és com és avui dia. Parlo de persones clau en aquell moment. És en el mandat d'un dels dos darrers alcaldes del període franquista a la població, l'any 1974, quan a Sant Pol es va produir la concessió de la totalitat de les llicències d'obres de les grans actuacions políticourbanístiques de transformació —i de destrucció,

que diria jo— de Sant Pol. És en aquest sentit que en el llibre em refereixo a les actuacions al barri històric de Sant Pol, a la mort del dictador i a la transició amb el primer període democràtic amb les eleccions de 1979.

La seva novel·la és una eina per descobrir detalls i històries de Sant Pol que potser no tothom coneix?

Aquest era l'objectiu i no volia deixar l'oportunitat de divulgar tot allò que el llibre conté. És un llibre que mescla ficció amb realitat, ja que va sorgir un personatge —un gegant que apareix d'èpoques passades—, amb unes característiques molt concretes: l'explicació d'un conte per a gent gran que passa a Sant Pol, sobretot a l'espigó de la Punta, on en el llibre els protagonistes principals són els nens i nenes del poble. El santpolenc Xavier Roca em va ajudar corregint el llibre en els seus inicis i va ser idea seva que el gegant acabés formant-ne part, integrant-se, al meu argument.

És una obra que també conté moltes fotografies, oi?

Sí, el llibre explica detalls històrics i rellevants del poble que es reforcen amb fotografies antigues i actuals de Sant Pol. En total són 370 fotografies i gravats, per a un total de 388 pàgines. Com a autor, em sento afortunat de poder donar les gràcies a persones i institucions col·laboradores que m'han ajudat a les paraules del llibre amb les seves fotografies aportades, com per exemple l'Irina Nekludova, Jesús López, Claudi Puchades, l'Arxiu Municipal, M. Rosa Roura, Esteve Carmona, la Colla de Geganters, el museu de l'Esplai de Sant Pol, Xavier Roca, el museu de Pintura de Sant Pol, o fotografies i documentació del meu arxiu personal.

MIQUEL PERALBA

Miquel Peralba:

«A Catalunya sabem molt poc de la nostra música, i la història de la música és un reflex de la història política i social»

Miquel Peralba i Cirera ens presenta *Havaneres del segle XIX a Catalunya*, un llibre que es passeja per la història de la música a Catalunya amb l'havanera com a fil conductor, tot fent un cop d'ull als principals compositors i amb una extensa bibliografia musical on hi trobem un recull d'havaneres inèdites. Podeu trobar el llibre a la llibreria l'Ona.

Andreu Tresserras

Tot i que Miquel Peralba va néixer a Bóixols (Pallars Jussà) sempre s'ha sentit atret pel mar, cosa que l'ha portat fins al nostre poble. L'altra passió d'aquest santpolenc de 75 anys és la música, que l'ha acompanyat al llarg de tota la seva vida: va cursar estudis musicals i ha estat cantaire a diversos cors i corals de Catalunya, dirigint-ne alguns com el Llaç d'Amistat d'Argentona o el cor de Clavé de Premià de Mar.

Després d'una vida dedicada a la música i al cant, i gràcies a aquesta extensa experiència, ha publicat un llibre que ens transporta als orígens de les havaneres, l'estil que més bé combina les seves dues passions: la música i el mar.

Com sorgeix la idea d'escriure un llibre sobre havaneres?

Ve de molt lluny, perquè al estar relacionat amb agrupacions corals des de ben jove, em va sorprendre que s'hi cantessin havaneres. Quan em va arribar a les mans una partitura d'una havanera de Josep Anselm Clavé m'adono que allò pot ser interessant. I és que al segle XIX es va fer una quantitat de música increïble, i això neix, en gran part, gràcies a Clavé, que impulsa diferents corals, fomentant una cultura musical que arrelà entre la classe obrera catalana.

No coneixia aquesta faceta de Clavé...

Va ser un gran dinamitzador social a través de la música: primer amb els seus poemes, que cantava per tavernes de Barcelona amb una guitarra, després formant un trio amb dos companys i finalment creant el cor La Fraternitat, que seria l'inici del moviment coral a Catalunya. La música era, per a Clavé, una eina per assolir grans objectius. Això ho veiem en la frase que va dir als seus cantaires: "Uniu-vos i sereu forts. Instruïu-vos i sereu lliures. Estimeu-vos i sereu feliços".

Al llibre fas un repàs de tota la història musical de Catalunya...

A Catalunya sabem molt poc de la nostra música, i la història de la música és un reflex de la història política i social. Per tant, per entendre el que passa al segle XIX és important conèixer què hi ha abans. A més, hi ha moltes teories sobre el naixement de l'havanera, i aquí faig un repàs als orígens d'aquest gènere i les moltes versions que hi ha al voltant d'aquest origen.

Aquests orígens de l'havanera ens situen a la Cuba de mitjans del segle XIX, i els catalans hi tenen molt a veure...

Els orígens els trobem en una dansa anglesa molt antiga anomenada contradansa, que es va escampar per tota Europa, arribant a compositors com Beethoven o Mozart. Aquesta música arriba a les colònies de Centreamèrica, on feien falta músics per interpretar-la, i van ser els esclaus negres els que van desviar aquesta contradansa cap a un altre ritme totalment diferent, un mestissatge musical que es va anomenar contradansa criolla, ja que la crearen els indígenes i els fills dels colons, els anomenats Criolls.

És una música pensada per ser ballada, i a les festes populars tenia molta més tirada que no pas la contradansa clàssica o “de senyors”. Molts músics catalans que van emigrar a Cuba van ser els que van exportar l'havanera cap a Catalunya.

Al final del llibre hi trobem un recull d'havaneres i les seves partitures, moltes d'elles inèdites.

No va ser fàcil de recuperar totes les peces que hi ha. Vaig haver de recórrer arxius d'arreu de Catalunya per trobar partitures de diferents compositors. Totes elles són manuscrites: mai han estat publicades, i moltes no han vist la llum en molts anys.

Cal dir, però, que no són com algunes de les havaneres que sentim cantar habitualment, que tenen un punt exageradament masclista, amb unes lletres fatxendes de conquestes amoroses: les havaneres que podem trobar al final del llibre ens parlen, sobretot, dels esclaus i els seus fills, i de les penes que passaven.

Vas venir a viure a Sant Pol amb la teva dona, la Margarida, ara fa poc més de 3 anys. Què us va fer decidir per aquest poble?

Nosaltres feia molts anys que vivíem a Sant Iscle, i Sant Pol era i segueix sent el punt de referència de les passejades vora el mar. Sempre ens hi hem sentit lligats, i sobretot des que vam tenir la sort de formar part de la coral Sant Pol Canta, on passem molt bones estones. Per comoditat, entre altres motius, vàrem decidir venir a viure a Sant Pol.

Jo vaig néixer al Pirineu. Hi ha una havanera anomenada «Mariner de terra endins», de Narcisa Oller i musicada per Josep Bastons, on un pastor pregunta al Sol com és el mar. És un bon resum de la meva joventut, ja que la primera vegada que vaig veure el mar tenia 17 anys i va ser impressionant.

CARME GARCÍA

Carme García s'estrena per partida triple en el món literari

Nascuda a Sant Pol l'any 1976, Carme García Marín fa 10 anys que es dedica a organitzar casaments i l'experiència adquirida l'ha plasmat en el llibre *Historias de una wedding princesa* sota el paraigües de l'editorial Circulo Rojo, disponible a la llibreria l'Ona de Sant Pol, La Llopa de Calella i a diferents plataformes a Internet. Aquesta primavera ha autoeditat, a més, les obres *Todo lo que podía haber contado, pero no lo hice antes* i la biografia *Nacida en 1939. No todos los caminos se escogen*, disponibles tots dos a Amazon.

En quin moment decideixes estrenar-te com a escriptora?

Tenia aquest projecte en ment des de feia temps, però no en tenia mai per posar-m'hi. Amb el confinament em vaig trobar en un ERTE de llarga durada i, si alguna cosa ens ha donat la pandèmia, és temps. Així que vaig aprofitar per escriure la meva experiència organitzant casaments.

Què hi trobaran els lectors?

Historias de una wedding princesa recull 22 casaments i explica com és l'espai on se celebren perquè les parelles es puguin ubicar i els serveixi de pauta per saber tot allò que els vindrà a partir del dia en què decideixen la data del seu casament. De fet, m'hauria agradat tenir un llibre com aquest quan jo em vaig casar, perquè l'experiència fa molt en aquestes situacions. Però a banda de ser una guia, també vol explicar anècdotes i donar consells als futurs nuvis. En la meva professió sempre escoltes les seves peticions i desitjos, però hi ha moltes coses que se'ls escapa i aquí és on la meva experiència els pot ajudar. En aquest sentit, és un llibre que es pot llegir sol o en parella.

Alguna de les experiències destaca per sobre de les altres?

Totes les històries que recull el llibre tenen la seva part destacada. Dels centenars de casaments organitzats m'he centrat en aquests 22, perquè totes transmeten alguna cosa, des de les parelles més estàndard fins a futbolistes o actors de cinema. El llibre no conté els noms dels protagonistes ni de l'espai on se celebren els casaments per mantenir-los en l'anonimat.

I el sector casaments ja veu la llum al final del túnel?

En pocs mesos està canviant molt la situació i parelles que havien aplaçat el seu casament al 2022 ho estan avançant a aquest any. Fins abans de la pandèmia, la principal preocupació d'una parella era si plouria o faria sol al seu casament, però aquests darrers mesos han estat de total aprenentatge per a tothom.

A banda d'aquest llibre, n'has publicat dos més.

Exacte. El primer d'ells és *Todo lo que podía haber contado, pero no lo hice antes*. Jo crec que dec transmetre confiança a la gent, perquè em trobo amb persones desconegudes que m'expliquen la seva vida en situacions quotidianes a peu de carrer. Vaig anar recopilant totes aquestes experiències i anècdotes i les he barrejades amb els valors de la vida que s'estan perdent i que crec que s'han de recuperar.

El teu darrer treball és una biografia, oi?

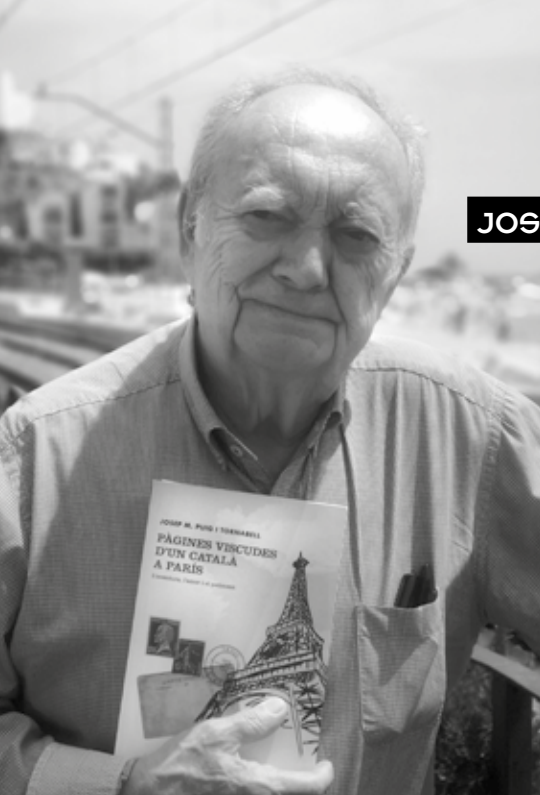
Sí. A *Nacida en 1939. No todos los caminos se escogen* explico la història de la Sra. Obdulia, una veïna jubilada de 82 anys de Sant Pol que val molt la pena conèixer. És una dona que va patir maltractaments per part del seu pare, la seva mare morí de molt jove i va tenir una vida molt difícil, sobretot en l'Espanya de la postguerra, amb la fam i les malalties de llavors. La seva és una vida de constant superació. Hi ha hagut moments en què he plorat mentre escrivia aquest llibre recordant tot allò que em va explicar en les diferents entrevistes que vam mantenir.

I de cara a futur, tens nous projectes literaris en ment?

Tinc un nou projecte, però m'està costant de posar en marxa perquè el sector dels casaments s'ha tornat a reactivar i em falta temps.

JOSEP M. PUIG TORNABELL

Josep M. Puig ens presenta la novel·la *Pàgines viscudes d'un català a París*

Després d'una vida consagrada a ser empresari industrial, Josep M. Puig s'ha dedicat a la escriptura i és autor de dos llibres de poemes (*La vida, aquest poema de tot temps* i *Un tast de vida*). Aquesta primavera ha publicat *Pàgines viscudes d'un català a París* (Parnass Ediciones, 2021).

Als seus 86 anys ha demostrat gaudir d'un gran moment de creativitat. L'escriptura és el hobby que ha descobert gràcies a la jubilació?

En bona part sí, perquè sempre he tingut tendència a escriure, no pas com ara, el gènere vull dir. En la meua vida industrial i comercial he escrit molt per les relacions comercials i publicitàries. Potser no se'n podria dir "hobby".

Quin seria l'argument, en format molt resumit, de *Pàgines viscudes d'un català a París*?

La vida d'un home marcat per d'atzar, que el portà a l'aventura lluny de la família i la seva terra estimada. Fugitiu del compromís militar. Va gaudir coneixent l'amor de dona i patir la seva pèrdua i viu diverses aventures. Retorna a la seva terra un cop normalitza la seva situació, per l'amnistia del rei Alfons XIII, es casa i té dos fills. Represaliat pel dictador Franco és empresonat i desterrat lluny de la família. Finalment retorna a casa, on viu la resta de la seva vida, ni bé ni malament. Podria dir-se que la novel·la es basa en l'eix principal de realitat.

La seva darrera novel·la ens transporta a la Catalunya de principis del segle XX. Com

s'ha documentat per conèixer com es vivia llavors?

En molts anys, la vida a Espanya no va canviar molt, sobretot a nivell de ciutadania i costums, entre d'altres coses. Encara que políticament sí, però ha funcionat "el boca orella" entre generacions. Per altra banda, existeixen les hemeroteques i els llibres.

A banda de narrativa, també ha escrit diversos llibres de poemes. Amb quin dels dos gèneres se sent més còmode?

Darrerament em bufa el vent de la narració, però la poesia em té pres sense remei. És com tenir dos fills, quin estimes més? He fet fins a cinc llibres de poesia, però el que passa és que no els he editat tots perquè el gènere no es ven gaire, tret que siguis molt conegut, professional amb sort, diria.

Què l'inspira Sant Pol de Mar? Podria ésser objecte d'un dels seus poemaris o novel·les?

Sant Pol és especial per a mi. Aquí hi viu part de la meua família, amb dos nets, i té un romàntic "camí ral" evocador de la meua vida juvenil. Un símbol amb Sant Pau, encimbellat enfront del mar, vigilant de llunyanyes... disculpi m'atrapen les metàfores. Sí, ja li he dedicat algun

poema en un llibre, però sí, podria omplir un poemari. Només caldria finançar-lo.

Ens pot avançar si ja està treballant en un nou projecte literari?

Sí, a un de relats només li manca incloure-hi uns dibuixos que ja els tinc, però no sé si el podré editar per economia, ja que la novel·la m'ha estirat prudençialment els estalvis...

*De la "vall alta" n'ets el peu
que et banya el mar i rius al sol,
i on de maduixa et ve el perfum
dels cimadals a la mateixa punta.*

*Un bell indret, que és beneït
per dos senyors: sant Pau, sant Jaume,
ambaixadors del "gran poder"
encimbellats als seus turons,*

*garants de pau per tota la contrada.
Bell Sant Pol, el cor em tens robat
pels teus indrets de malangia
i en veure els plàtans ebris de tardor*

*que s'arreglaren vers el mar
i em fan reviure estones d'infantesa.
El teu camí ral, on em besa el vent
amb tast de sal, regust d'amor!*

Poema de Puig dedicat a Sant Pol de Mar, publicat al poemari *Degotalls de poesia*.

Els germans Sauleda publiquen un nou recull d'imatges de la història de Sant Pol

PERE SAULEDA

Els noms de Pere i Jordi Sauleda ja fa dècades que estan lligats a la memòria històrica de Sant Pol de Mar a través del seu gran arxiu i banc d'imatges de la vila. Aquest 2021 acaben d'editar *Records i racons de Sant Pol de Mar*, el seu novè llibre sobre la història del poble, disponible a Fotos Sauleda. En conversem amb un dels seus autors, Pere Sauleda.

Qui tingui els altres llibres notarà una gran diferència només agafar el nou volum...

Sí, com que volíem que la protagonista fos la fotografia, hem considerat que fer-lo en forma apaïxada era la més adequada per reproduir millor les fotografies horitzontals.

Com heu estructurat el llibre?

El llibre es divideix en tres parts. Una primera és sobre temes monogràfics amb molta informació inèdita. Per exemple, el lector trobarà una evolució del creixement de Sant Pol amb una sèrie d'imatges panoràmiques, des de les més antigues que es conserven del 1892 fins a la més recent, realitzada aquest mateix 2021. Són unes fotografies fetes des de dalt de Sant Pau i es curiós de veure com fa 50 anys es podia veure tot el poble i actualment hi ha un pi que ha anat creixent i tapa part de la vista.

En aquesta primera part del llibre hem anat tocant una sèrie de temes que potser ja havien sortit en volums anteriors, però ara ho fem amb informació i sobretot fotografies inèdites. Alguns exemples serien de Can Reig, Torre Parés, el campanar, els hotels i pensions de Sant Pol —n'hi havia hagut una vintena!—, la Festa dels Vells, o el Cor Germanor —la darrera són els cantaires que ja van amb bastó!—.

I pel que fa a la segona part?

La segona part del llibre l'anomenem "fent memòria". Són fotos que no tenen relació entre elles, en què volem fer-nos ressò de temes de Sant Pol que ja han desaparegut. Per exemple, el foc de Sant Joan, la benzineria, la gent que portava mantellina, els capellans fent missa d'esquenes. En resum, professions i tradicions que s'han anat

perdent i que podem recordar gràcies a les fotografies que moltes famílies ens han anat cedint.

Però la gran novetat arriba a la part final del llibre, oi?

La tercera part és un recull de fotografies estereoscòpiques. Vaig veure un llibre d'un amic de Solsona que publicava fotos en relleu i ho vaig trobar interessant. Amb una tècnica d'impressió concreta i amb l'ajuda d'unes ulleres específiques que s'inclouen amb el llibre, hem incorporat aquestes fotografies que es poden veure amb profunditat. És una cosa poc vista que esperem que tingui bona acceptació.

Quantes imatges recull aquesta obra?

En total conté 272 pàgines i 328 fotos, 28 de les quals són imatges en 3D per ser vistes amb les ulleres específiques. Hem editat un total de 400 exemplars. 350 els hem posat a la venda i els 50 restants són per a compromisos i per a estoc propi. D'aquest llibre n'hem fet una tirada més curta perquè abans ens en sobraven i no volíem que ens tornés a passar.

I si haguéssim de destacar una imatge del llibre, quina seria?

La imatge del Misteri de la Dolorosa, que data del 1630 i té molta història al darrera. La va comprar la família Claramunt de Sant Pol a algú de Canet, i la deixaven per sortir a les processons. Durant la guerra va quedar amagada en un cub de Can Balmanya i, un cop acabada, la van treure i els Claramunt la van cedir a l'església. Va arribar a anar a l'exposició universal de Barcelona del 1929, i hi ha tot un seguit de documentació històrica que ho acredita i que també apareix en el llibre.

ELS CARRERS DE SANT POL

Comentats per un que no és de Sant Pol

Ramon Sargatal

Us acostem el tercer lliurament d'aquesta secció que ens dona a conèixer la història dels noms dels carrers de la vila. Un treball del farnesenc resident a Sant Pol, Ramon Sargatal

FARELL, AVINGUDA DEL

El Farell és una part de l'àrea urbanitzada que hi ha al cantó de garbí de la Riera. Limita a una banda amb el barri de Can Villar i els *Jardins de Sant Pol*. Per la banda de Canet, amb la Murtra.

El nom i la condició rocosa de la costa santpolenca ens indica que hi podria haver hagut algun far d'avís a navegants. Com que hi passa un petit torrent, el Farell havia estat zona de cultiu abans de ser urbanitzada. S'hi han trobat algunes restes arqueològiques de l'època íberoromana.

A l'obra *Jardins de Sant Pol*, Pere Coromines utilitza aquest topònim per titular una altra de les seves brillants meditacions. És en el capítol *Jardí del Farell*. Hi deixa una suggerent descripció de l'indret. "*El Farell és, doncs, posat en terra, una mena de Jardí de la Mar, lloc sense senyal, fixat per línies d'orientació del qual sabeu bé quan hi aneu i quan en veniu, sense adonar-vos bé de quan hi sou (...) Enlluernat per la resplendor dels meus pensaments vaig davallar a Sant Pol desma, amb els ulls oberts, sens veure res. Havia arribat al Farell: en el meu èxtasi estava segur que el Farell no era més ençà ni més enllà*".

Què hi podríem afegir? Potser que en el cas de Sant Pol el diminutiu

lèxic "farell" duu incorporat un *augmentatiu* simbòlic. L'any 1714 (vegeu carrer de l'Onze de setembre) les tropes felipistes arrasaven el poble i feien fondre les campanes del monestir. En Villar de Sant Pol, amic del general Moragues, ho observava des de la masia que hi havia adossada a l'actual Torre de la Martina. La cinquantena de valents que l'acompanyaven van conjurar-se per morir abans que rendir-se. L'exemple es va estendre a tota la població. Mancats d'un sostre, els santpolencs es van aixoplugar amb mantes a la platja, tot lamentant que les campanes ja no toquessin les hores, però decidits a resistir contra l'absolutisme. L'hora fatídica de Sant Pol!

Pere Coromines, en l'obra comentada i en clau ja irònica, es fa ressò de la broma repetida "ad nauseam".

Font

☛ Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d'ahir i de sempre. Els pagesos*. 2011
☛ Jordi Sales i Coderch. Pere Coromines. *Jardins de Sant Pol. Un llibre singular en la literatura catalana* (dins de *Pensament i filosofia a Catalunya Vol. 2* —Coord. de J. Montserrat i Molas—) U.B., 2004

Localització

Barri del Farell

FERROCARRIL, CARRER DEL

Abans de la denominació actual, aquest carrer es va dir Ferro-carril, Dinou de juliol i, encara, Carril. Una denominació tan escrostonada com les dues parets cantoneres amb la Pujada de Sant Pau. Sort que el pas del tren va propiciar-li el nom definitiu...! Com és sabut, la primera línia de ferrocarril de la península ibèrica es va construir entre Barcelona i Mataró i es va inaugurar el 1848. Onze anys més tard, el tren arribaria a Sant Pol. El projecte de fer-lo passar arran de platja va imposar-se sobre el traçat interior dels Garrofers. L'únic obstacle per al pas per la platja era el penyal de sota el monestir. La construcció del túnel (els revestiments del qual encara conserven la mateixa fesomia a l'entrada i a la sortida) va obligar a enderrocar un parell de cases que formaven part del carrer que comentem. No en va quedar afectada la casa de la família del Dr. Furest que encara es pot veure just abans de travessar el pas a nivell en direcció a la Punta. Sempre ha quedat el dubte de si l'enfonsament que es va produir amb les obres a mig fer —que van arribar a afectar els accessos al monestir— va ser a causa de les suposades galeries que connectarien l'edifici monàstic amb la platja.

Fins aquell any 1859, les mercaderies arribaven penosament a Sant Pol mitjançant tartana, diligències o barques de tràfec. El tren, doncs, va suposar un notable progrés per al comerç. No obstant això, vint anys després, el pas del tren va provocar una gran discòrdia. Mentre els pagesos i comerciants el defensaven, els pescadors van acabar oposant-s'hi per culpa de l'espigó de roques que més tard va construir la Companyia del Ferrocarril. I és que a partir d'aleshores les barques ja no van poder passar la via en temps de temporal per posar-se a recer del mar dins dels horts de l'altra banda.

Tot Sant Pol hauria de fer avui la reclamació a la U.E. O és que no hi ha un principi de reprocitat, en matèria de Dret? Si les barques santpolenques no van poder travessar mai més la via del tren per protegir-se del mar, avui cap via de tren no hauria de poder travessar el mar, ni que sigui d'amagatotis, per sota del canal de la Mànega...

Altres noms

Anterior a la República i durant la república: C/ Ferro-carril
Guerra civil: C/ 19 de juliol

Font

📍 Joaquim Vila. Article a <https://www.facebook.com/>

groups/610274062421128 (06-09-2020)

📍 Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d'ahir i de sempre. El Tren i la Punta.* 2006

Localització
Centre Vila

FRANCESC MORAGAS.

PLAÇA DE

Francesc Moragas i Barret
(Barcelona, 1868-1935). Advocat i economista

Va ser el fundador i director de La Caixa (1904) i impulsor de moltes campanyes socials i culturals. La importància i abast d'aquelles iniciatives ha fet que el seu nom figuri als nomencladors de carrers d'unes quantes poblacions catalanes. A Santa Coloma de Farners, per exemple, va ser nomenat fill adoptiu perquè en aquell poble s'hi va instal·lar la primera biblioteca depenent de l'entitat, dins del pla de biblioteques de la Mancomunitat. La va inaugurar ell en persona. També va ser el creador de cases benèfiques i de repòs arreu del país.

Si vas, lector, cap a La Riera, tant li fa que pugis pel carrer de l'Abat Deàs com que baixis

per carrer de Manzanillo. De pujada o de baixada, tant si és de nit com si és de dia, t'hi trobaràs indefectiblement una petita àgora amb una estrella mironiana que potser et reclamarà l'atenció i qui sap si algun rebut de la hipoteca. Sàpigues que fa cent anys Francesc Moragas va posar a l'entitat el consciencios nom de *Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis*. Cent anys més tard, els seus successors en el càrrec ja van tirar més pel dret: CaixaBank. Potser aviat serà CaixaBankia, i avall que fa... pujada.

Altres noms

Popularment, Placeta de Can Jan
Guerra civil: C/ 19 de juliol

Font

📍 Borrell i Sabater, Miquel.
Enciclopèdia farnesenca.
Ed. La Trona, 2006

Localització

Centre Vila

GARBÍ, CARRER DE

És el vent central del quadrant sud-oest de la rosa dels vents, flanquejat pel migjorn i pel ponent. El nom li ve del terme àrab *al-gharb*, que significa “occident” i que ha donat, per exemple, el topònim Algarve al sud de Portugal, l'àrea més occidental de totes les que es poden concebre si es fa un enfocament mediterrani. “El garbí a les set se'n va a dormir” diu el refrany. En efecte, es tracta d'un vent de tarda d'estiu que s'esmorteeix a mesura que les temperatures de l'aigua i de la terra costanera s'equilibren.

Terra endins, es fa estimar. Hi adopta el nom de *marinada*. Josep Pla diu que els empordanesos són “els conillets d'índies de la lluita entre la tramuntana i el vent de garbí. Som una gent esventada alternativament”. Fa bé d'acotar l'afirmació a la comarca de l'Empordà. Al maresmenc poble de Sant Pol la tramuntana hi sol arribar desesmada després d'heure-se-les amb el Montnegre, mentre que el garbí se'ns fica a les cases amb tota franquesa. El carrer de Garbí presenta un eix de direcció força coherent, però de cop es disloca en arribar al cementiri. Com si diguéssim, dibuixa un 7 que ens recorda l'horari de retirada.

Font

📍 Josep Pla. *El vent de garbí i la tramuntana*, dins *El meu país* (Ed. Destino, 1967)

Localització

Barri de Can Balmanyà

GARROFERS,

AVINGUDA DELS

El garrofer, vet aquí un arbre del tot mediterrani. Viu en altituds inferiors als tres cents metres i si la terra és assolellada, ja en fa ben bé prou, encara que sigui rocosa. El seu fruit és la garrofa, dolça, nutritiva i molt bona per al bestiar. Per això es cultivava a gran escala quan ases i cavalls eren imprescindibles per a les feines de pagès. Rovira i Virgili diu que els garrofers “estimen la mar i la volen veure”. És el que devien fer a Sant Pol els centenars que hi havia enfilats al turó que s’aixeca damunt del Sot de la Coma, entre els barris de Can Balmanya i de l’Hotel (vegi’s Plaça Anselm Clavé). Eren camps de la finca de Can Reig, la més important del poble. Més tard, ai las, va venir el ciment a prendre el lloc a les garrofes. Avui, l’Avinguda dels Garrofers és el *hall* d’entrada a una urbanització que continua trobant-se a menys de tres cents metres d’altitud, igualment assolellada i amb una bona plantació de... cases. Durant molts anys i fins als setanta del segle passat, aquest lloc era el *locus amoenus* de què ens parlen els poetes clàssics. Hi van conivire petits i grans, caçadors, terrassans i mainada. Uns hi anaven amb l’escopeta, els altres amb les gramanelles o el vesc, i la mainada amb les mans i un pot de vidre. Tothom hi caçava algun animaló, ja fos un conill, un canari o un capgròs. Un home, en Quim Villar, jardiner del poble, hi tenia una bassa al peu del turó. Els qui l’han conegut, sobretot els qui eren nens en aquella època, en parlen com d’un home afable i bondadós. L’altre gran mite és el Pi del Soldat, un pi majestuós que feia guàrdia ben a prop d’allà. S’hi arriba pel camí del cementiri.

Font

📍 <https://bit.ly/2LN9jW1>

📍 <https://bit.ly/3sQHE7o>

📍 Arxiu Històric Municipal Fidel Fita, Arenys de Mar, Còdex 1111: “*Parte de los Viages de Buenaventura Adroher y Fon-trodona*”, 1828-1851

Localització

Centre Vila

BONAVISTA, CARRER DE

Al final de la baixada d’aquest carrer, just a la confluència amb la carretera de França (N-II), hi ha el Sindicat Agrícola, fundat l’any 1923 per una vintena de pagesos santpolencs. Entre aquests fundadors hi havia Joaquim Pou, conegut a la comarca com el *Lenin català* per la seva empena i conviccions socialistes. Després de passar per diverses vicissituds i ampliacions, l’edifici va ser comprat per l’Ajuntament i destinat a magatzem. Entre altres objectes, s’hi guarden els gegants de la festa major, que no representen pas el combatiu *Lenin* santpolenc sinó uns altres protagonistes llegendaris del poble.

La geganta es diu Mercè, i evoca una noia —segons que sembla, bellíssima— que en un altre temps vivia a la casa-fortalesa de la Murtra, a tocar del terme de Canet. El gegant es diu Ben Hassat (Benassat, per als amics), un corsari algerià. Diu la llegenda —amb diverses variacions del relat, com sempre passa— que el moro la va segrestar en ocasió d’una *gira de treball* per la costa catalana. El cas és que se’n va enamorar perdudament i per estovar-li el disgust li va oferir una morratxa plena de perfum. El moc que se’n va endur per part de la Mercè va ser antològic: la noia va agafar l’atuell de vidre, el va rebotre pel terra i el va fer miques. Aquesta història ha donat peu al conegut Ball de la Morratxa que se celebra a Sant Pol.

Font

📍 Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d’ahir i de sempre. Altres apunts i retalls*. 2018

Localització

Barri de l’Hotel

GERDS, CARRER DELS

El gerd és un fruit de bosc, rústec, amb un punt d'hirsutisme facial i que, a més, t'empastifa si no l'agafes amb delicadesa. Quan en diem el nom en castellà sembla una mica més figurí, però no pas res de l'altre món. Això sí: és resistent com cap altre a la calor i al fred. Com que també es cultiva i té un aspecte semblant a la maduixa (encara que de sabor més àcid), ens arrisquem a exposar la conjectura que segueix. L'Agrupació de Maduixaires de Sant Pol, que es va constituir cap als anys seixanta en règim de cooperativa, tenia la primera seu en una nau construïda al costat del Sindicat Agrícola. Quan l'espai se li va fer petit, va comprar una fàbrica tancada que hi havia a prop de Can Plana, al sector on ara hi ha la benzinera. La fàbrica es deia COPPO (per bé que alguns santpolencs encara la coneixen com l'OCOPO). La situació era ideal, ja que la propietat tenia unes quantes hectàrees aptes per al conreu.

Quan la zona es va qualificar com a polígon industrial, els maduixaires van acordar amb l'Ajuntament una operació d'intricades permutes que va acabar donant la propietat del Sindicat al consistori i una nova nau a l'empresa de cultiu de maduixes.

Potser també hi cultivaven gerds? Sigui dit de passada: l'empresa es deia FRESPOL. Es veu que “fresa”, en castellà, també feia més figurí que “maduixa”...

Font

☛ Pere i Jordi Sauleda. *El Sant Pol d'ahir i de sempre. Els pagesos*. 2011

Localització

Polígon industrial

GUIFRÉ EL PILÓS,

CARRER DE

Guifré (Vifred) I. Comte de Barcelona (840-897)

O Pelós. Va ser comte d'Osona, Girona, Urgell, Cerdanya i Conflent. També de Barcelona. Ell va començar-ne la dinastia, i amb ell també comença la formació de la Catalunya Vella. Per això se'l sol considerar el “pare de la Pàtria”. Sota el seu govern va fundar-se el monestir de Santa Maria de Ripoll, on van enterrar-lo després de morir lluitant contra l'islam. Encara hi és i encara se li ret homenatge cada any. Els ripollesos li diuen “Jofre”, tal com fa Jacint Verdaguer en el poema *Les barres de sanch*:

*Dins son palau de Vallldaura
trist està Jofre el Pelós...*

L'explicació de l'origen del blasó català ha fet entrar aquets personatge històric en el camp de la llegenda. Martí de Riquer ens aclareix, però, que el tema dels pals de sang és recurrent en la història heràldica hispànica i europea i que l'origen de la nostra llegenda podria trobar-se ben lluny d'aquí: concretament, a l'Andalusia del segle XV. Segons que sembla, doncs, han estat uns quants els senyors que, amb permís o sense

del malalt, han sucat els dits a la ferida d'un dels seus cavallers estimats per regalar-los —quina barra!— la patent del mateix disseny que també havien fet els altres.

No han estat tants, però, els cavallers de qui es coneixen certes intimitats del cos. Una crònica del Monestir de Ripoll del XII —que es repeteix en altres textos fins arribar a les Constitucions i altres Drets de Catalunya de 1702— diu que li deien *pelós* “per tenir pèls en altre loc de sa persona ahont los altres homens non acostuman tenir...”. Aquest detall no el busqueu pas en el grandios quadre *La mort de Guifré el Pelós*, de Pau Bèjar, penjat al castell de Santa Florentina del poble del costat, cantó garbí. Jofre està estès a la llitera, però pudorosament vestit.

Font

☛ Martí de Riquer. *Llegendes històriques catalanes*. Quaderns Crema, 2000.

☛ *Constitucions i altres Drets de Catalunya. Compilats en virtut del Capítol de Cort LXXXII de las Corts per la S.C.Y.R Majestat del Rey Don Philip IV Nostre Senyor celebradas en la ciutat de Barcelona Any MDCCII*. Ed. Base 1973.

Localització

Barri del Sot del Morer (Urbapol)

VA DE LLIBRES

ADULTS

Els nois de la Nickel.
Colson Whitehead (Premi Pulitzer 2020, Ed. Antipoda 48)

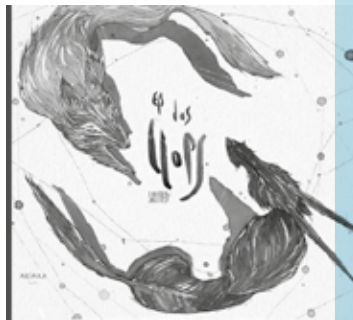
En Colson Whitehead és un escriptor afroamericà que ha nascut i viscut al cor dels Estats Units. Negre en una societat (encara) racista. Potser per això les seves novel·les expliquen les històries dels esclaus i de les persones negres en una època no tant llunyana.

Després de llegir *Els nois de la Nickel* ens hem acabat preguntant fins on som capaços d'arribar els humans per humiliar "els altres"? En aquest cas "els altres" són les persones negres. Però aquest llibre no va d'això. Aquest llibre parla de "reformatoris" americans, és a dir d'antics centres educatius on enviaven els nois conflictius (blancs, negres de qualsevol altre raça) i el que s'hi feia dins. Però també de la superació i la lluita per sortir-se'n. No des de l'odi, sinó des de la supervivència.

I això és (al nostre criteri) el millor de l'ésser humà: lluitar per la supervivència sense deixar que l'odi marqui les nostres accions.

INFANTL

Els dos llops.
Wilfred (2018, Akiara)

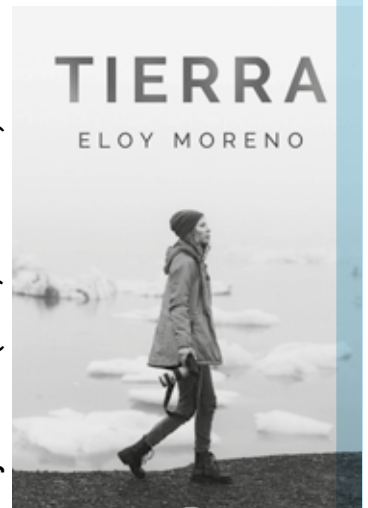

Ens explica una llegenda dels indis xerokee. Un avi indi molt vell i molt savi té una conversa, plena de sabiduria i experiència, amb una petita índia que s'ha enfadat amb un amic. El vell indi li explica aquesta història, en primera persona, per tranquil·litzar-la i fer-la reflexionar. La història de dos llops, un de bo, tranquil i alegre i un altre de dolent, rabiós i solitari. Els dos lluiten dins nostre i depèn de nosaltres mateixos quin volem alimentar. El dibuix acompanya perfectament a la narració i transmet la tensió que hi ha entre els dos llops.

Conte d'aprenentatge emocional i moral, ens diu que dins nostre hi ha el llop bo i el llop dolent, nosaltres decidim quin guanyarà.

JUVENIL

Tierra.
Eloy Moreno (2020, Ediciones B)

L'autor del llibre *Invisible* ens sorpren aquest cop amb un llibre que ens planteja més d'un dilema.

Què passaria si et donessin la oportunitat de salvar 100 persones d'aquest planeta per donar-los una segona oportunitat? A qui escolliries?

El que sorprèn d'aquesta novel·la és que aquest dilema, te'l presenta al costat d'un altre dilema més ètic sobre els reality show. Qui els ha creat? Com ens manipulen? Per què es fan? Sembla que siguin dos temes que no tenen res a veure, però "Tierra" els enllaça amb uns capítols curts que donen un ritme trepidant a la novel·la.

Si t'agraden els llibres que et presenten un misteri per resoldre i que et tenen enganxat fins a l'última pàgina, no deixis escapar aquest "Tierra" de l'Eloy Moreno, on a més a més les paraules i com es diuen, importen... i molt!

Apunta't a la llista de distribució de recomanacions lectores!

Si vols rebre al teu mòbil les recomanacions de la Biblioteca de Sant Pol, envia la paraula *llibres* al número **661 874 108**, i un cop al mes rebràs un whatsapp amb tres propostes de lectura.

L'ESPACI DEL LECTOR

Podeu fer arribar els vostres textos a l'adreça ens@santpol.cat

Aquests no podran excedir els 1.500 caràcters i se'n publicaran tants com permeti el disseny de la pàgina

Agraïment

Volem, com a fills d'Esther Pujol Serra, expressar el nostre agraïment a la revista ENS i especialment a la autora de l'escrit, Cristina Bosch, pel reportatge "La darrera dona de mar", publicat en el núm. 102 del passat mes d'abril, en ocasió del centenari del seu naixement, on es recorda, amb molta sensibilitat i afecte, el rol de les dones a les cases dels pescadors i la passió de la nostre mare, pel mar, la sorra i la barca familiar d'arrossegament, la darrera que va resistir a la platja de Sant Pol fins a 1985.

Molt agraïts.
Esther i Albert Vives Pujol

Quan l'adolescència es fa visible

La Punta és punt de trobada del jovent, i això ha generat certa preocupació malgrat que no s'hagin detectat gaires casos greus d'incivisme. L'adolescent parla cridant, com els seus pentinats, la roba, els cossos, la música... Les persones que no estan habituades a tractar-hi senten inquietud. Pensar des d'una lògica policial, més enllà de l'actuació puntual en casos d'incivisme, és pressionar el nostre jovent perquè marxi. Tothom ha patit les mesures del COVID, i el nostre repte és treballar per estructurar conjuntament espais de participació i decisió del jovent. Per a fer-ho possible, la ciutadania adulta ha de veure'ls com el que són, adolescents que criden, perquè estan en l'edat de cridar.

Jordi Giné

Shhhht, aquesta boca!

A la pàgina 40 de l'últim llibre dels germans Saulea (*Records i racons, una delícia!*) llegim en una ceràmica incrustada al mur de l'era de Can Reig: "Alabat sia Déu, per la vostra pròpia dignitat i respecte als altres, PARLEU BÉ". De ben segur aquesta ceràmica data del període 1910-1929... I és que durant aquells anys la mateixa consigna va aparèixer a innumbrables pobles i ciutats de Catalunya. Es llegia en ceràmiques, pasquins, cartells, articles i grafismes de premsa amb un text idèntic al de Can Reig o amb la variant "no renegueu" en comptes de "parleu bé".

Una campanya? Doncs sí. L'impulsor en va ser un capellà nascut a Santa Coloma de Farners el 1884. Es deia Ricard Aragó i Turón i signava amb el pseudònim Ivon l'Escop (que vol dir 'Ivon el que vigila'). Quan era seminarista a Girona s'esgarriava amb els renecs i penjaments que deixaven anar al pati els seus companys, futurs portadors de la paraula de Déu per les parròquies. De manera que, un cop sacerdot, es va proposar "rentar la boca al país". Va fundar la Lliga del Bon Mot, el seu bon amic Joan Maragall se'n va fer ressò en un cèlebre article publicat a *La Veu de Catalunya* (1908) i la idea es va convertir en un temporal Glòria que va inundar carrers, places i cases.

A l'Exposició Universal de Barcelona de l'any 1929, encara es podia visitar un quiosc de la Lliga del Bon Mot amb tota mena de material dissuasiu de blasfemar. Si el va visitar algun farnesenc, segur que devia exclamar-hi: "Hòstia, mireu el de ca l'Aragó!"

Ramon Sargatal
Consolat de Farners a Sant Pol de Mar

Treballem per a un institut millor

El passat 17 de juny, en Ple Extraordinari Municipal, es va aprovar amb la votació en contra de tota l'oposició el Plec de Clàusules per la redacció del Projecte Bàsic, el Projecte Executiu i la posterior execució de les obres de l'Institut-Escola Sant Pau. Tant en els diferents plens municipals celebrats en els últims mesos com als nostres escrits de l'ENS de gener i abril de 2021, hem anat explicant els motius principals pels quals considerem que l'Institut que s'està projectant no ofereix als alumnes i docents els equipaments necessaris que el nostre poble necessita a curt, mig i llarg termini.

Volem remarcar que en aquest mateix ple, l'equip de govern va admetre que en la seva millor previsió esperen tenir l'Institut construït pel maig de 2023, pel que els alumnes podrien iniciar el curs 2023-2024 a la nova instal·lació, enlloc de fer-ho en el curs 2022-2023 (data que l'equip de govern sempre havia defensat en audiències públiques i en diferents plens municipals). Des del nostre Grup Municipal, sempre havíem qüestionat el termini per finalitzar l'Institut, ja que el trobàvem poc realista, i finalment s'ha confirmat que no era factible tenir-lo en els terminis que defensaven. Volem deixar constància també que del cost que es preveia inicialment que assumiria l'Ajuntament (800.000€), a dia d'avui ja s'ha previst una desviació de 150.000 €, pel que ens temem que la desviació final, i per tant, el cost a assumir per les arques municipals acabarà sent molt més elevat del que es preveia inicialment.

Junts Per Catalunya – Sant Pol de Mar

Malgrat la boira, caminem

Ara fa dos anys, ni el guionista més recargolat de tots s'hagués pogut imaginar que qui marcaria les línies d'actuació del govern municipal durant tants mesos, seria un virus.

Per primer cop en molt de temps teníem la il·lusió d'un Equip de Govern nou amb tota l'empenta i les ganes de canviar les coses i unes línies estratègiques de govern ben definides, públiques i transparents. Què podia fallar? La realitat, a voltes capritxosa, ens ha fet veure que sort n'hem tingut d'aquest equip. Anant a la una, han demostrat que treballen amb un esperit viu i flexible, han sabut adaptar-se a les noves circumstàncies i les noves necessitats que s'han anat plantejant, especialment en un entorn de màxima incertesa derivat de la crisi de la covid-19. Han estat molts reptes, la majoria superats amb escreix.

Afortunadament, en el moment d'escriure aquest text més del 30% de la població de Catalunya ja ha rebut la pauta completa de la vacunació contra la covid-19. Aquest percentatge s'enfila fins el 48% si hi afegim el nombre de persones vacunades amb la primera dosi, per tant, ara sí que podem dir que s'apropa aquesta nova normalitat de la que tant n'hem sentit a parlar i s'allunya aquest fet extraordinari que ha estat la pandèmia. Com diu la cançó, malgrat la boira cal caminar i això és el que hem fet i seguirem fent. Aquest cop el camí està ben marcat i no hi ha pèrdua, tot i que sempre n'hi ha que s'entesten a afegir fum a la boira.

finques sauleda

**Agents de la Propietat Immobiliària
Administradors de Finques**

Carrer Nou, 29 - 08395 Sant Pol de Mar
Tel. 93 760 09 16 - www.finquessauleda.com

Agent immobiliari / Real estate

registre d'agents immobiliaris
de Catalunya aicat 6715

2 anys de canvi, i seguim!

Dos anys després de la nostra entrada a l'Ajuntament, estem satisfets de la feina feta però encara n'hem de fer molta més. En aquest petit espai repassem algunes de les polítiques del canvi, i **properament farem una Assemblea Oberta on explicarem tota la feina feta i la què està per fer.**

Eix TRANSPARÈNCIA I BON GOVERN. S'ha fet el Reglament de Participació i el Codi Ètic, s'han consolidat les audiències públiques i el pressupost participatiu. La UAB ha premiat a l'Ajuntament per la transparència: del 51,92% hem passat 90,38%.

Eix ECONOMIA AL SERVEI DE LES PERSONES. El procés de pressupostos participatius permet decidir entre tots la destinació de 100.000€. L'Ajuntament s'ha adherit a l'Associació Municipal per a l'Energia Pública i s'ha recuperat la gestió de la deixalleria per a que es transformi en un centre de recuperació de residus.

Eix MODEL DE POBLE. Ens hem oposat al projecte del Gobierno espanyol que pretenia destrossar el nostre litoral. Enguany tornem a engegar el procés per a l'aprovació del POUM i recuperar el consens polític i social de «creixement zero». Hem trobat una solució per l'institut i tirem endavant la pacificació del centre del poble.

Eix MODEL SOCIAL I CULTURAL. S'està elaborant un Pla d'Acció en Matèria d'Habitatge. Des de la regidoria d'Equitat s'ha iniciat un projecte de coeducació a la Llar d'infants, que seguirà a l'escola i l'institut. S'ha aprovat el Pla Director d'Actuació de la Policia Local que serà la base d'un nou model de proximitat i preventiu.

Lluita amb la CUP!
www.santpoldemar.cup.cat

Platges Saludables

Una burilla pot contaminar 500 litres d'aigua amb 4.700 substàncies tòxiques i la seva presència a la costa es prolonga durant deu anys, el temps que triga a destruir-se. Però a més de la brutícia a la sorra i del factor mediambiental, amb les circumstàncies pandèmiques que estem patint, adquireix un especial interès pel risc que suposa tant per la salut dels fumadors com la de qui comparteixen espai amb ells, ja que s'ha demostrat el perill del fum del tabac per a la propagació de la covid-19.

Tot això que us expliquem, ve a col·lació a la proposta que Junts per Sant Pol vam fer el passat ple de maig perquè es declari alguna de les platges del nostre poble "Lliure de Fum" També ens agradaria que fossin, no solament aquesta sinó totes, Espais Saludables, que no es trobessin restes de deixalles que deixen els que practiquen la pesca esportiva, com sedals, hams, caixes buides de cucs... pel perill per a les persones i la fauna marina, incloent-hi els corbs marins emplomallats, espècie protegida. Evidentment també fer una crida perquè la resta d'usuaris utilitzem els contenidors per mantenir la sorra ben neta.

La proposta va ser acceptada amb força interès per la regidora de l'Àrea i ens va dir que estudiaria amb la Tècnica de medi ambient aquesta possibilitat per implantar-la com a prova pilot en alguna de les nostres platges o en alguna zona d'elles. Esperem que sigui com més aviat millor.

Probablement aquest número de l'ENS arribi a les vostres mans coincidint amb la Festa Major, per la qual cosa us desitgem que gaudiu d'ella amb responsabilitat.

Junts per Sant Pol

Hola y adiós

Como despedida, en su intervención en su último pleno, mi compañero Sandalio del Río intervino para pedir al equipo de gobierno que echara marcha atrás en el proyecto de ampliación de la escuela para convertirla en escuela-instituto. La precipitación con la que se ha actuado en este tema no se justifica ya que, en ningún momento, se puede calificar la situación de los alumnos y profesores como indigna, como se ha oído a algún concejal del equipo de gobierno en alguna intervención. Vale la pena, por lo tanto, estudiar la ubicación del instituto con detenimiento y cambiar la idea primitiva de asociar el instituto y la escuela para construir un instituto a parte. Las ventajas las hemos explicado toda la oposición ampliamente, coste infinitamente menor, instalaciones mucho más adecuadas exclusivamente para el instituto y una dimensión apropiada para soportar una vida docente de 50 años, por lo menos.

El Sr. Sandalio del Río, es profesor emérito de instituto.

El Teu Racó de Sant Pol de Mar

Envia'ns una fotografia,
història d'Instagram,
dibuix o expressió gràfica
relacionada amb el poble
i **participa** en aquesta
secció!

Tens temps de participar
fins al **15 de setembre de
2021**

Envia la teva proposta a ens@santpol.cat
o bé etiqueta la teva publicació amb
#104ENSEXPRESSEM i passa'ns l'enllaç.

#104ENSEXPRESSEM

Gràcies a totes les
persones que heu
participat!

**SERÀ LA
TEVA IMATGE
LA PROPERA
QUE OCUPI
AQUEST ESPAI?**

La foto que
publiquem en aquest
número de l'ENS
ens la fa arribar
Lluís Remón
(@panzer_geminis).
Molt apropiada per
aquestes dates, és
l'essència de l'estiu a
la nostra vila: platja,
mar, oci i lleure.
Bones vacances!

Ajuntament de
Sant Pol de Mar